

Σύγκριση

Τόμ. 31 (2022)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΑΜΟΥΗΛ – ΑΝΝΑ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ –
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Εισαγωγικό σημείωμα

*Άννα Κατσιγιάννη, Γιάννης Παπαθεοδώρου,
Αλεξάνδρα Σαμουήλ*

doi: [10.12681/comparison.31263](https://doi.org/10.12681/comparison.31263)

Copyright © 2022, Ευριπίδης Γαραντούδης; Άννα Κατσιγιάννη,
Γιάννης Παπαθεοδώρου, Αλεξάνδρα Σαμουήλ

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κατσιγιάννη Α., Παπαθεοδώρου Γ., & Σαμουήλ Α. (2022). ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΑΜΟΥΗΛ – ΑΝΝΑ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ –
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Εισαγωγικό σημείωμα. *Σύγκριση*, 31, 1–2. <https://doi.org/10.12681/comparison.31263>

Ο Αίγαγρος και Ο Φοίνιξ.
Διακαλλιτεχνικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις
στο έργο του Ανδρέα Εμπειρικού και του Νίκου Εγγονόπουλου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΑΜΟΥΗΛ – ΆΝΝΑ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ – ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Εισαγωγικό σημείωμα

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΑΜΟΥΗΛ, Ο Ορφείας, ο Φοίνικας και η Μαρίκα η Πολίτισσα

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΓΑΡΑΝΤΟΥΔΗΣ, Το ποίημα «Όταν οι ευκάλυπτοι θροΐζουν στις αλλέες» ως λανθάνων άξονας της ποιητικής μυθολογίας του Εμπειρικού

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΥ, Τα συγκοινωνούντα δοχεία μιας υβριδικής ποιητικής: Ο μύθος ως διακαλλιτεχνική και διαπολιτισμική ώσμωση στο έργο του Νίκου Εγγονόπουλου

ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, Η Ιταλία του Νίκου Εγγονόπουλου

ΕΜΦΥΛΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ Κ. ΑΝΘΗΣ, Κώδικες έμφυλης αναπαράστασης στο εικαστικό έργο του Νίκου Εγγονόπουλου. Διακειμενική προσέγγιση

ΝΙΚΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ, «...Όπως όλες οι γυναίκες οι όμοιες με αυτή, όπως η Αλκμήνη...»: Γυναικεία και αντρική ομοφυλοφιλία στο έργο του Εμπειρικού

ΔΙΑΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΆΝΝΑ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ, Ευτοπία (;) και προσωπική μυθολογία: διακαλλιτεχνική μείξη και ανακατασκευή της παράδοσης στο *Ες -Ες -Ες -Ερ Ρωσσία* του Ανδρέα Εμπειρικού

ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΡΓΥΡΙΟΥ, Οι συνεργατικές φωτογραφίες Ανδρέα Εμπειρικού και Μάτσης Χατζηλαζάρου

ΑΘΗΝΑ ΨΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, «Σαν μια νεάνις που φορεί πλατύ φουστάνι»: Η εμπειρική επιφάνεια ως σύνθεση μνήμης και φωτογραφίας

ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ – ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, Υπερρεαλιστικά εγκώμια υπερρεαλιστών: Ανταγωνισμός μεταξύ Διοσκούρων;

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, «Αλλά τους τρελλούς τους κλείνουν εις τα φρενοκομεία». Υπερρεαλισμός, ψυχανάλυση και ηθικός πανικός στη δεκαετία του '30

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το έργο των «διόσκουρων» του ελληνικού υπερρεαλισμού έχει συχνά μελετηθεί, με άξονα το «διπλό ταλέντο» τους στις τέχνες (ποίηση/φωτογραφία, ποίηση/ζωγραφική). Ωστόσο, η περίπτωση του «διτού έργου» –ποιητικού και εικαστικού– του Εμπειρικού και του Εγγονόπουλου, τα οποία λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία, αξίζει να ερευνηθεί συνδυαστικά περαιτέρω. Ειδικότερα, τεχνικές που σχετίζονται με την οπτική αφήγηση (φωτογραφία, σινεμά, κινούμενη εικόνα, μοντάζ) τροφοδοτούν το έργο του Εμπειρικού, ενώ θέματα και μοτίβα που εγγράφονται στην ποίηση του Εγγονόπουλου επανέρχονται, σχεδόν ταυτόχρονα, στον καμβά. Παράλληλα, ολοένα και περισσότερο, γίνεται φανερό πως στο έργο τους βρίσκονται είτε οργανικά ενσωματωμένες είτε κρυπτικά διατυπωμένες απηχήσεις από ρεύματα ιδεών, θρησκευτικών τελετουργιών, μυθικών αρχετύπων και επιστημονικών αντιλήψεων, που σφράγισαν τη νεωτερικότητα, τον 19ο και τον 20ό αιώνα. Σε αυτό το τεύχος της *Σύγκρισης*, γίνεται η απόπειρα να ανοίξει αυτή η συζήτηση, με ορισμένα άρθρα που προέρχονται από τη μεγάλη δεξαμενή του σχετικού συνεδρίου με τίτλο «Ο Αίγαγρος και Ο Φοίνιξ. Διακαλλιτεχνικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις στο έργο του Ανδρέα Εμπειρικού και του Νίκου Εγγονόπουλου» (2021).¹

Στο έργο του Εμπειρικού, η ψυχανάλυση, ο θρησκευτικός «μεσσιανισμός», τα βιταλιστικά μοτίβα και οι «επιφάνειες» διασταυρώνονται συστηματικά με τον στοχασμό της Ουτοπίας. Σχετικά με τον Εγγονόπουλο, έχει πρόσφατα επισημανθεί η συνάφεια των ενδιαφερόντων του με θρησκευτικά σύμβολα, με στοιχεία από τα ρεύματα του αλεξανδρινού ερμητισμού, του αποκρυφισμού, του ελευθεροτεκτονισμού και του πνευματισμού· ρεύματα επίκαιρα στην ευρωπαϊκή λογοτεχνική σκηνή κατά τον 19ο αιώνα και τις αρχές του 20ού αιώνα. Ενισχύοντας τον διάλογο ανάμεσα στις Νεοελληνικές και Συγκριτολογικές Σπουδές, στόχος μας είναι η συστηματική επανεξέταση του έργου των «διόσκουρων», με νέες διεπιστημονικές και διακαλλιτεχνικές κατευθύνσεις, που συμβάλλουν στη σύγχρονη έρευνα του ελληνικού υπερρεαλισμού. Ελπίζουμε πως η συζήτηση θα συνεχιστεί και, γρήγορα, με παράλληλες δημοσιεύσεις, έρευνες και συνέδρια, θα έχουμε την ευκαιρία να εμπλουτίσουμε τη διεθνή βιβλιογραφία με την εξέταση της ελληνικής «μεταφοράς» και πρόσληψης του υπερρεαλιστικού κινήματος.

---

¹ Διοργάνωση: Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Κύπρου – Ειδίκευση Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Πατρών. Οργανωτική επιτροπή: Αλεξάνδρα Σαμούηλ, Άννα-Μαρίνα Κατσιγιάννη, Γιάννης Παπαθεοδώρου.

Επιστημονική επιτροπή: Αλεξάνδρα Σαμούηλ, Άννα-Μαρίνα Κατσιγιάννη, Κατερίνα Κωστίου, Έλλη Φιλοκύπρου, Ειρήνη Παπαδάκη.
Ημερομηνίες διοργάνωσης: 24-25-26 Ιουνίου 2021.